
Natya Shastra Chapter 7

नाट्यशास्त्रं अध्याय 7

Document Information

Text title : naaTyashaastra adhyaaya 7

File name : natya07.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : dpadmakar at hotmail.com

Proofread by : dpadmakar at hotmail.com

Latest update : May 24, 2001, March 19, 2011

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅಧ್ಯಾಯ 7

.. ಶ್ರೀರಸ್ತು ..

ಭರತಮುನಿಪ್ರಣೀತಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ

ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ .

ಭಾವಾನಿದಾನೀಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ . ಅತ್ರಾಹ- ಭಾವಾ ಇತಿ ಕಸ್ಮಾತ್ .

ಕಿಂ ಭವಂತೀತಿ ಭಾವಾಃ ಕಿಂ ವಾ ಭಾವಯಂತೀತಿ ಭಾವಾಃ . ಉಚ್ಯತೇ -

ವಾಗಂಗಸತ್ತ್ವೋಪೇತಾನ್ಯಾವ್ಯಾರ್ಥಾನ್ಭಾವಯಂತೀತಿ ಭಾವಾ ಇತಿ .

ಭೂ ಇತಿ ಕರಣೇ ಧಾತುಸ್ತಥಾ ಚ ಭಾವಿತಂ ವಾಸಿತಂ

ಕೃತಮಿತ್ಯನರ್ಥಾಂತರಂ .

ಲೋಕೇಽಪಿ ಚ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ . ಅಹೋ ಹ್ಯನೇನ ಗಂಧೇನ ರಸೇನ ವಾ ಸರ್ವಮೇವ

ಭಾವಿತಮಿತಿ .

ತಚ್ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯರ್ಥಂ .

ಶ್ಲೋಕಾಶ್ಚಾತ್ರ-

ವಿಭಾವೇನಾಹೃತೋ ಯೋಽರ್ಥೋ ಹ್ಯನುಭಾವೈಸ್ತು ಗಮ್ಯತೇ .

ವಾಗಂಗಸತ್ತ್ವಾಭಿನಯೈಃ ಸ ಭಾವ ಇತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಃ .. 1..

ವಾಗಂಗಮುಖರಾಗೇಣ ಸತ್ತ್ವೋನಾಭಿನಯೇನ ಚ .

ಕವೇರಂತರ್ಗತಂ ಭಾವಂ ಭಾವಯನ್ಭಾವ ಉಚ್ಯತೇ .. 2..

ನಾನಾಭಿನಯಸಂಬದ್ಧಾನ್ಭಾವಯಂತಿ ರಸಾನಿಮಾನ್ .

ಯಸ್ಮಾತ್ಸ್ಮಾದಮೀ ಭಾವಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾಟ್ಯಯೋಕ್ತೃಭಿಃ .. 3..

ಅಥ ವಿಭಾವ ಇತಿ ಕಸ್ಮಾತ್ . ಉಚ್ಯತೇ-ವಿಭವೋ ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಃ .

ವಿಭಾವಃ ಕಾರಣಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಹೇತುರಿತಿ ಪರ್ಯಾಯಾಃ . ವಿಭಾವ್ಯತೇಽನೇನ

ವಾಗಂಗಸತ್ತ್ವಾಭಿನಯಾ ಇತ್ಯತೋ ವಿಭಾವಃ . ಯಥಾ ವಿಭಾವಿತಂ ವಿಜ್ಞಾ-

ತಮಿತ್ಯನರ್ಥಾಂತರಂ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಬಹವೋಽರ್ಥಾ ವಿಭಾವ್ಯಂತೇ ವಾಗಂಗಾಭಿನಯಾಶ್ರಯಾಃ .

ಅನೇನ ಯಸ್ಮಾತ್ತೇನಾಯಂ ವಿಭಾವ ಇತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಃ .. 4..

ಅಥಾನುಭಾವ ಇತಿ ಕಸ್ಮಾತ್ . ಉಚ್ಯತೇ-

ಅನುಭಾವ್ಯತೇನೇನ ವಾಗಂಗಸತ್ವ ಕೃತೋಽಭಿನಯ ಇತಿ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ವಾಗಂಗಾಭಿನಯೇನೇಹ ಯತಸ್ತ್ವ ಧೋಽನುಭಾವ್ಯತೇ .

ಶಾಖಾಂಗೋಪಾಂಗಸಂಯುಕ್ತಸ್ವ ನುಭಾವಸ್ತತಃ ಸ್ಪೃತಃ .. 5..

ಏವಂ ತೇ ವಿಭಾವಾನುಭಾವಸಂಯುಕ್ತಾ ಭಾವಾ ಇತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಃ . ಅತೋ

ಹ್ಯೇಷಾಂ ಭಾವಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಿರ್ಭವತಿ . ತಸ್ಮಾದೇಷಾಂ ಭಾವಾನಾಂ

ವಿಭಾವಾನುಭಾವಸಂಯುಕ್ತಾನಾಂ ಲಕ್ಷಣನಿದರ್ಶನಾನ್ಯಭಿವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ .

ತತ್ರ ವಿಭಾವಾನುಭಾವೌ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧೌ .

ಲೋಕಸ್ವಭಾವಾನುಗತತ್ವಾಚ್ಚ ತಯೋರ್ಲಕ್ಷಣಂ

ನೋಚ್ಯತೇತಿಪ್ರಸಂಗನಿವೃತ್ಯರ್ಥಂ .

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಲೋಕಸ್ವಭಾವಸಂಸಿದ್ಧಾ ಲೋಕಯಾತ್ರಾನುಗಾಮಿನಃ .

ಅನುಭಾವಾ ವಿಭಾವಾಶ್ಚ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತ್ವಭಿನಯೇ ಬುದ್ಧಿಃ .. 6..

ತತ್ರಾಷ್ಟೈ ಭಾವಾಃ ಸ್ಥಾಯಿನಃ . ತ್ರಯಸ್ತಿಸ್ತಂಶದ್ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ .

ಅಷ್ಟೈ

ಸಾತ್ವಿಕಾ ಇತಿ ಭೇದಾಃ . ಏವಮೇತೇ ಕಾವ್ಯರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಹೇತವ

ಏಕೋನಪಂಚಾಶದ್ಭಾವಾಃ

ಪ್ರತ್ಯವಗಂತವ್ಯಾಃ . ಏಭ್ಯಶ್ಚ ಸಾಮಾನ್ಯಗುಣಯೋಗೇನ ರಸಾ ನಿಷ್ಪದ್ಯಂತೇ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ-

ಯೋಽರ್ಥೋ ಹೃದಯಸಂವಾದೀ ತಸ್ಯ ಭಾವೋ ರಸೋದ್ಭವಃ .

ಶರೀರಂ ವ್ಯಾಪ್ಯತೇ ತೇನ ಶುಷ್ಕಂ ಕಾಷ್ಠಮಿವಾಗ್ನಿನಾ .. 7..

ಅತ್ರಾಹ- ಯದಿ

ಕಾವ್ಯಾರ್ಥಸಂಶ್ರಿತೈರ್ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಂಜಿತೈರೇಕೋನಪಂಚಾಶದ್ಭಾವೈಃ

ಸಾಮಾನ್ಯಗುಣಯೋಗೇನಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯಂತೇ ರಸಾಸ್ತತ್ಕೃಥಂ ಸ್ಥಾಯಿನ ಏವ ಭಾವಾ

ರಸತ್ವಮಾಪ್ನು ಅವಂತಿ . ಉಚ್ಯತೇ- ಯಥಾ ಹಿ

ಸಮಾನಲಕ್ಷಣಾಸ್ತುಲ್ಯಪಾಣಿಪಾದೋದರಶರೀರಾಃ

ಸಮಾನಾಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಾ ಅಪಿ ಪುರುಷಾಃ

ಕುಲಶೀಲವಿದ್ಯಾಕರ್ಮಶಿಲ್ಪವಿಚಕ್ಷಣತ್ವಾದ್ರಾಜ-

ತ್ವಮಾಪ್ನುವಂತಿ ತತ್ತ್ವವ ಚಾನ್ಯೇಽಲ್ಪಬುದ್ಧಯಸ್ತೇಷಾಮೇವಾನುಚರಾ ಭವಂತಿ

ತಥಾ

ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾನುಪಾಶ್ರಿತಾ ಭವಂತಿ .

ಬಹ್ವಾಶ್ರಯತ್ವಾಸ್ವಾಮಿಭೂತಾಃ ಸ್ಥಾಯಿನೋ ಭಾವಾಃ .

ತದ್ವತ್ಸಾ ನೀಯಪುರುಷಗುಣಭೂತಾ ಅನ್ಯೇ ಭಾವಾಸ್ತಾನುಗತಯಾ ಶ್ರಯಂತೇ .
ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾ ರಸತ್ವಮಾಪ್ನುವಂತಿ . ಪರಿಜನಭೂತಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೋ
ಭಾವಾಃ .

ಅತ್ರಾಹ- ಕೋ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಇತಿ . ಯಥಾ ನರೇಂದ್ರೋ ಬಹುಜನಪರಿವಾರೋಽಪಿ ಸ
ಏವ ನಾಮ

ಲಭತೇ ನಾನ್ಯಃ ಸುಮಹಾನಪಿ ಪುರುಷಃ ತಥಾ

ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಪರಿವೃತಃ

ಸ್ಥಾಯೀ ಭಾವೋ ರಸನಾಮ ಲಭತೇ .

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಯಥಾ ನರಾಣಾಂ ನೃಪತಿಃ ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಯಥಾ ಗುರುಃ .

ಏವಂ ಹಿ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ಭಾವಃ ಸ್ಥಾಯಿ ಮಹಾನಿಹ .. 8..

ಲಕ್ಷಣಂ ಖಲು ಪೂರ್ವಮಭಿಹಿತಮೇಷಾಂ ರಸಸಂಜ್ಞಕಾನಾಂ . ಇದಾನೀಂ

ಭಾವಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಮಭಿಧಾನ್ಯಾಮಃ . ತತ್ರ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾನ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ -

ರತಿನಾಮ ಪ್ರಮೋದಾತ್ಮಿಕಾ

ಋತುಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಾಭರಣಭೋಜನವರಭವನಾನುಭವನಾ-

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಾಮಭಿನಯೇತ್ಸ್ಮಿತವದನಮಧುರಕಥನ-

ಭೂಕ್ಷೇಪಕಟಾಕ್ಷಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ . ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಿಷಯಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ರತಿರಿತ್ಯುಪಜಾಯತೇ .

ಸೌಮ್ಯತ್ವಾದಭಿನೇಯಾ ಸಾ ವಾಜ್ಮಾಧುರ್ಯಾಂಗಳಚೇಷ್ಟಿತೈಃ .. 9..

ಹಾಸೋ ನಾಮ

ಪರಚೇಷ್ಟಾನುಕರಣಕುಹಕಾಸಂಬದ್ಧಪ್ರಲಾಪಪೌರೋಭಾಗ್ಯಮೌಖ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಮಭಿನಯೇತ್ಪೂರ್ವೋಕ್ತೈರ್ಹಸಿತಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಪರಚೇಷ್ಟಾನುಕರಣಾದ್ಧಾಸಃ ಸಮುಪಜಾಯತೇ .

ಸ್ಮಿತಹಾಸಾತಿಹಸಿತೈರಭಿನೇಯಃ ಸ ಪಂಡಿತೈಃ .. 10..

ಶೋಕೋ ನಾಮ

ಇಷ್ಟಜನವಿಯೋಗವಿಭವನಾಶವಧಬಂಧದುಃಖಾನುಭವನಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ.

ತಸ್ಯಾಸ್ತಪಾತಪರಿದೇವಿತವಿಲಪಿತವೈವರ್ಣ್ಯಸ್ವರಭೇದಸ್ವಸ್ವಗಾತ್ರತಾಭೂಮಿ-

ಪತನಸಸ್ವನರುದಿತಾಕ್ರಂದಿತದೀರ್ಘನಿಶ್ಚಸ್ತಿತಜಡತೋನ್ಮಾದಮೋಹಮರಣಾದಿಭಿರನುಭಾವ-

ವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .
 ರುದಿತಮತ್ರ ತ್ರಿವಿಧಂ - ಆನಂದಜಮಾರ್ತಿಜಮೀಷ್ಯಾಸಮುದ್ಭವಂ ಚೇತಿ .
 ಭವಂತಿ ಚಾತ್ರಾರ್ಯಾಃ -
 [ಆನಂದೇಽಪ್ಯಾರ್ತಿಕೃತಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ರುದಿತಂ ಸದಾ ಬುದ್ಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಂ .
 ತಸ್ಯ ತ್ವಭಿನಯಯೋಗಾನ್ವಿಭಾವಗತಿತಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ..]
 ಹರ್ಷೋತ್ಪಲ್ಲಕಪೋಲಂ ಸಾನುಸ್ಮರಣಾದಪಾಂಗವಿಸ್ತೃತಾಸ್ರಂ .
 ರೋಮಾಂಚಗಾತ್ರಮನಿಭೃತಮಾನಂದಸಮುದ್ಭವಂ ಭವತಿ .. 11..
 ಪರ್ಯಾಪ್ತವಿಮುಕ್ತಾಸ್ರಂ ಸಸ್ವನಮಸ್ವಸ್ಥಗಾತ್ರಗತಿಚೇಷ್ಟಂ .
 ಭೂಮಿನಿಪಾತನಿವರ್ತಿತವಿಲಪಿತಮಿತ್ಯಾರ್ತಿಜಂ ಭವತಿ .. 12..
 ಪ್ರಸ್ಫುರಿತೌಷ್ಣಕಪೋಲಂ ಸಶಿರಃಕಂಪಂ ತಥಾ ಸನಿಃಶ್ವಾಸಂ .
 ಭೃಕುಟೀಕಟಾಕ್ಷಕುಟಿಲಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮೀಷ್ಯಾರ್ತಿಕೃತಂ ಭವತಿ .. 13..
 ಸ್ತ್ರೀನೀಚಪ್ರಕೃತಿಷ್ಟೇಷ ಶೋಕೋ ವ್ಯಸನಸಂಭವಃ .
 ಧೈರ್ಯೇಣೋತ್ತಮಮಧ್ಯಾನಾಂ ನೀಚಾನಾಂ ರುದಿತೇನ ಚ .. 14..
 ಕ್ರೋಧೋ ನಾಮ
 ಅಧರ್ಷಣಾಕ್ರುಷ್ಟಕಲಹವಿವಾದಪ್ರತಿಕೂಲಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
 ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ಅಸ್ಯ
 ವಿಕೃಷ್ಟನಾಸಾಪುಟೋದ್ವೃತ್ತನಯನಸಂದಷ್ಟೋಷ್ಯಪುಟ-
 ಗಂಡಸ್ಪುರಣಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .
 ರಿಪುಜೋ ಗುರುಜಶ್ಚೈವ ಪ್ರಣಯಿಪ್ರಭವಸ್ತಥಾ .
 ಭೃತ್ಯಜಃ ಕೃತಕಶ್ಚೇತಿ ಕ್ರೋಧಃ ಪಂಚವಿಧಃ ಸ್ಮೃತಃ.. 15..
 ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವಂತಿ -
 ಭೃಕುಟೀಕುಟಿಲೋತ್ಕಟಮುಖಃ ಸಂದಷ್ಟೋಷ್ಯಃ ಸ್ಪೃಶನ್ಕರೇಣ ಕರಂ .
 ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ವಭುಜಾಪ್ರೇಕ್ಷೀ ಶತ್ರು ನಿಯಂತ್ರಣಂ ರುಷ್ಯೇತ್ .. 16..
 ಕಿಂಚಿದವಾಂಗ್ಮುಖದೃಷ್ಟಿಃ ಸಾಸ್ರಸ್ವೇದಾಪಮಾರ್ಜನಪರಶ್ಚ .
 ಅವ್ಯಕ್ತೋಲ್ಬಣಚೇಷ್ಟೋ ಗುರೌ ವಿನಯಯಂತ್ರಿತೋ ರುಷ್ಯೇತ್ .. 17..
 ಅಲ್ಪಪ್ರತರವಿಚಾರೋ ವಿಕಿರನ್ನಶ್ರೂಣ್ಯಪಾಂಗವಿಕ್ಷೇಪೈಃ .
 ಸಭೃಕುಟಿಸ್ಪುರಿತೋಷ್ಯಃ ಪ್ರಣಯೋಪಗತಾಂ ಪ್ರಿಯಾ ರುಷ್ಯೇತ್ .. 18..
 ಅಥ ಪರಿಜನೇ ತು ರೋಷಸ್ತರ್ಜನನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನಾಕ್ಷಿವಿಸ್ತಾರೈಃ .
 ವಿಪ್ರೇಕ್ಷಣೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಭಿನೇಯಃ ಕ್ರೂರತಾರಹಿತಃ .. 19..
 ಕಾರಣಮವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಪ್ರಾಯೇಣಾಯಾಸಲಿಂಗಸಂಯುಕ್ತಃ .
 ವೀರರಸಾಂತರಚಾರೀ ಕಾರ್ಯಃ ಕೃತಕೋ ಭವತಿ ಕೋಪಃ .. 20..
 ಉತ್ಸಾಹೋ ನಾಮ ಉತ್ತಮಪ್ರಕೃತಿಃ ಸ

ಚಾವಿಷಾದಶಕ್ರಿದೈರ್ಯಶೌರ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈ-
ರುತ್ಪದ್ಯತೇ. ತಸ್ಯ ಧೈರ್ಯತ್ಯಾಗವೈಶಾರದ್ಯಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ
ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಅಸಮೋಹಾದಿಭಿರ್ವ್ಯಕ್ತೋ ವ್ಯವಸಾಯನಯಾತ್ಮಕಃ .

ಉತ್ಸಾಹಸ್ತ್ವಭಿನೇಯಃ ಸ್ಯಾದಪ್ರಮಾದೋತ್ಥಿತಾದಿಭಿಃ .. 21..

ಭಯಂ ನಾಮ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಪ್ರಕೃತಿಕಂ .

ಗುರುರಾಜಾಪರಾಧಶ್ಚಾಪದಶೂನ್ಯಾಗಾರಾಟವೀಪರ್ವತಗಹನಗಜಾಹಿದರ್ಶನನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನ-
ಕಾಂತಾರದುರ್ದಿನಿನಿಶಾಂಧಕರೋಲೂಕನಕ್ತಂಚರಾರಾವಶ್ರವಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಸ್ಯ

ಪ್ರಕಂಪಿತಕರಚರಣಹೃದಯಕಂಪನಸ್ತಂಭಮುಖಶೋಷಜಿಹ್ವಾಪರಿಲೇಹನ-
ಸ್ವೇದವೇಪಥುತ್ತಾಸನಪರಿತ್ರಾಣಾನ್ವೇಷಣಧಾವನೋತ್ಕೃಷ್ಟಾದಿಭಿರನುಭವೈರಭಿನಯಃ
ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಗುರುರಾಜಾಪರಾಧೇನ ರೌದ್ರಾಣಾಂ ಚಾಪಿ ದರ್ಶನಾತ್ .

ಶ್ರವಣಾದಪಿ ಘೋರಾಣಾಂ ಭಯಂ ಮೋಹೇನ ಜಾಯತೇ .. 22..

ಗಾತ್ರಕಂಪನವಿತ್ರಾಸೈರ್ವಕ್ತಶೋಷಣಸಂಭ್ರಮೈಃ

ವಿಸ್ಫಾರಿತೈಕ್ಷಣೈಃ ಕಾರ್ಯಮಭಿನೇಯಕ್ರಿಯಾಗುಣೈಃ .. 23..

ಸತ್ತ್ವವಿತ್ರಾಸನೋದ್ಭೂತಂ ಭಯಮುತ್ಪದ್ಯತೇ ನೃಣಾಂ .

ಸಸ್ತಾಂಗಾಕ್ಷಿನಿಮೇಷೈಸ್ತದಭಿನೇಯಂ ತು ನರ್ತಕೈಃ .. 24..

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ಕರಚರಣಹೃದಯಕಂಪೈರ್ಮುಖಶೋಷಣವದನಲೇಹನಸ್ತಂಭೈಃ .

ಸಂಭ್ರಾಂತವದನವೇಪಥುಸಂತ್ರಾಸಕೃತ್ಪರಿಭಿನಯೋಽಸ್ಯ .. 25..

ಜುಗುಪ್ಸಾ ನಾಮ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಪ್ರಕೃತಿಕಾ . ಸಾ

ಚಾಹೃದ್ಯದರ್ಶನಶ್ರವಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಃ

ಸರ್ವಾಂಗಸಂಕೋಚನಿಷ್ಠೀವನಮುಖವಿಕೂಣನಹೃಲ್ಲೇಖಾದಿ-

ಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ನಾಸಾಪ್ರಚ್ಛಾದನೇನೇಹ ಗಾತ್ರಸಂಕೋಚನೇನ ಚ .

ಉದ್ವೇಜನೈಃ ಸಹೃಲ್ಲೇಖೈರ್ಜುಗುಪ್ಸಾಮಭಿನಿರ್ದಿಶೇತ್ .. 26..

ವಿಸ್ಮಯೋ ನಾಮ

ಮಾಯೇಂದ್ರಜಾಲಮಾನುಷಕರ್ಮಾತಿಶಯಚಿತ್ರಪುಸ್ತಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾತಿಶಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯ
ನಯನವಿಸ್ತಾರಾನಿಮೇಷಪ್ರೇಕ್ಷಿತಭ್ರೂಕ್ಷೇಪರೋಮಹರ್ಷಣಶಿರಃಕಂಪಸಾಧುವಾದಾದಿಭಿ-

ರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ಕರ್ಮಾತಿಶಯನಿವೃತ್ತೋ ವಿಸ್ಮಯೋ ಹರ್ಷಸಂಭವಃ .

ಸಿದ್ಧಿಸ್ಥಾನೇ ತ್ವಸೌ ಸಾಧ್ಯಃ ಪ್ರಹರ್ಷಪುಲಕಾದಿಭಿಃ .. 27..

ಏವಮೇತೇ ಸ್ಥಾಯಿನೋ ಭಾವಾ ರಸಸಂಜ್ಞಾಃ ಪ್ರತ್ಯವಗಂತವ್ಯಾಃ .

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣ ಇದಾನೀಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ . ಅತ್ರಾಹ - ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣ ಇತಿ
ಕಸ್ಮಾತ್ .

ಉಚ್ಯತೇ - ವಿ ಅಭಿ ಇತ್ಯೇತಾವುಪಸರ್ಗೌ . ಚರ ಇತಿ ಗತ್ಯರ್ಥೋ ಧಾತುಃ .

ವಿವಿಧಮಾಭಿಮುಖ್ಯೇನ

ರಸೇಷು ಚರಂತೀತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ . ವಾಗಂಗಸತ್ತ್ವೋಪೇತಾಃ ಪ್ರಯೋಗೇ

ರಸಾನ್ನಯಂತೀತಿ

ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ . ಅತ್ರಾಹ - ಕಥಂ ನಯಂತೀತಿ . ಉಚ್ಯತೇ - ಲೋಕಸಿದ್ಧಾಂತ
ಏಷಃ -

ಯಥಾ ಸೂರ್ಯ ಇದಂ ದಿನಂ ನಕ್ಷತ್ರಂ ವಾ ನಯತೀತಿ . ನ ಚ ತೇನ

ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸ್ಥಂಧೇನ

ವಾ ನೀಯತೇ . ಕಿಂ ತು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಮೇತತ್ . ಯಥೇದಂ ಸೂರ್ಯೋ ನಕ್ಷತ್ರಂ
ದಿನ

ವಾ ನಯತೀತಿ .

ಏವಮೇತೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣ ಇತ್ಯವಗಂತವ್ಯಾಃ . ತಾನಿಹ ಸಂಗ್ರಹಾಭಿಹಿತಾಂಸ್ತ-

ಯಸ್ತಿಸಂಪ್ರದ್ಯಭಿಚಾರಿಣೋ ಭಾವಾನ್ ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಃ .

ತತ್ರ ನಿರ್ವೇದೋ ನಾಮ

ದಾರಿದ್ರ್ಯವ್ಯಾಧ್ಯವಮಾನಾಧಿಕ್ಷೇಪಾಕ್ರುಷ್ಟಕ್ರೋಧತಾಡನೇಷ್ಟಜನ-

ವಿಯೋಗತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಕುಸತ್ತ್ವಾನಾಂ

.

ರುದಿತನಿಶ್ಚಸಿತೋಚ್ಛಸಿತಸಂಪ್ರಧಾರಣಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಸ್ತಮಭಿನಯೇತ್ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ದಾರಿದ್ರ್ಯೇಷ್ಟವಿಯೋಗಾದ್ಯೈಃ ನಿರ್ವೇದೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ .

ಸಂಪ್ರಧಾರಣನಿಃಶ್ವಾಸೈಸ್ತಸ್ಯ ತ್ವಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ .. 28..

ಅತ್ರಾನುವಂಶ್ಯೇ ಆರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಇಷ್ಟಜನವಿಪ್ರಯೋಗಾದ್ಧಾರಿದ್ಯಾದ್ವ್ಯಾಧಿತಸ್ತಥಾ ದುಃಖಾತ್ .

ಖುದ್ಧಿಂ ಪರಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವೇದೋ ನಾಮ ಸಂಭವತಿ .. 29..

ಬಾಷ್ಟಪರಿಪ್ಲುತನಯನಃ ಪುನಶ್ಚ ನಿಃಶ್ವಾಸನದೀನಮುಖನೇತ್ರಃ .

ಯೋಗೀವ ಧ್ಯಾನಪರೋ ಭವತಿ ಹಿ ನಿವೇದವಾನ್ಪುರುಷಃ .. 30..

ಗ್ಲಾನಿನಾಮ ವಾಂತವಿರಿಕ್ತವ್ಯಾಧಿತಪೋನಿಯಮೋಪವಾಸಮನಸ್ತಾಪಾತಿಶಯಮದನ-

ಸೇವನಾತಿವ್ಯಾಯಾಮಾದ್ವಗಮನಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾನಿದ್ರಾಚ್ಛೇದಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಃ ಕ್ಷಾಮವಾಕ್ಯನಯನಕಪೋಲೋದರಮಂದಪದೋತ್ಕ್ಲೇಷಣವೇಪನ

ನುತ್ಸಾಹತನುಗಾತ್ರವೈವರ್ಣ್ಯಸ್ವರಭೇದಾಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ವಾಂತವಿರಿಕ್ತವ್ಯಾಧಿಷು ತಪಸಾ ಜರಸಾ ಚ ಜಾಯತೇ ಗ್ಲಾನಿಃ .

ಕಾರ್ಶ್ಯೇನ ಸಾಭಿನೇಯಾ ಮಂದಭ್ರಮಣೇನ ಕಂಪೇನ .. 31..

ಗದಿತ್ಯೈಃ ಕ್ಷಾಮಕ್ಷಾಮೈರ್ನೇತ್ರವಿಕಾರೈಶ್ಚ ದೀನಸಂಚಾರೈಃ .

ಶ್ಲಥಭಾವೇನಾಂಗಾನಾಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ನಿರ್ದಿಶೇದ್ ಗ್ಲಾನಿಂ .. 32..

ಶಂಕಾ ನಾಮ ಸಂದೇಹಾತ್ಮಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಪ್ರಭವಾ . ಚೌರ್ಯಾಭಿಗ್ರಹಣ-

ನೃಪಾಪರಾಧಪಾಪಕರ್ಮಕರಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಃ

ಮುಹುರ್ಮುಹುರವಲೋಕನಾವಕುಂಠನಮುಖಶೋಷಣಜಿಹ್ವಾಲೇಹನಮುಖವೈವರ್ಣ್ಯ-

ಸ್ವರಭೇದವೇಪಥುಶುಷ್ಕೋಷ್ಣಕಂಠಾಯಾಸಸಾಧಮ್ಯಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ

ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಚೌರ್ಯಾದಿಜನಿತಾ ಶಂಕಾ ಪ್ರಾಯಃ ಕಾರ್ಯಾ ಭಯಾನಕೇ .

ಪ್ರಿಯವ್ಯಲೀಕಜನಿತಾ ತಥಾ ಶೃಂಗಾರಿಣೀ ಮತಾ .. 33..

ಅತ್ರಾಕಾರಸಂವರಣಮಪಿ ಕೇಚಿದಿಚ್ಛಂತಿ . ತಚ್ಚ

ಕುಶಲೈರುಪಾಧಿಭಿರಿಂಗಿತೈಶ್ಚೋಪಲಕ್ಷ್ಯಂ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ದ್ವಿವಿಧಾ ಶಂಕಾ ಕಾರ್ಯಾಹ್ಯಾತ್ಮನಮುತ್ಥಾ ಚ ಪರಸಮುತ್ಥಾ ಚ .

ಯಾ ತತ್ರಾತ್ಮನಮುತ್ಥಾ ಸಾ ಜ್ಞೇಯಾ ದೃಷ್ಟಿಚೇಷ್ಟಾಭಿಃ .. 34..

ಕಿಂಚಿತ್ಪ್ರವೇಪಿತಾಂಗಸ್ತ್ವ ಧೋಮುಖೋ ವೀಕ್ಷತೇ ಚ ಪಾರ್ಶ್ವಾನಿ .

ಗುರುಸಜ್ಜಮಾನಜಿಹ್ವಃ ಶ್ಯಾಮಾಸ್ಯಃ ಶಂಕಿತಃ ಪುರುಷಃ ..35..

ಅಸೂಯಾ ನಾಮ

ನಾನಾಪರಾಧದ್ವೇಷಪರೈಶ್ಚರ್ಯಸೌಭಾಗ್ಯಮೇಧಾವಿದ್ಯಾಲೀಲಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಷದಿ

ದೋಷಪ್ರಖ್ಯಾಪನಗುಣೋಪಘಾತೇಷ್ಯಾಚಕ್ಷುಃಪ್ರದಾ-

ನಾದೋಮುಖಭುಕುಟೀಕ್ರಿಯಾವಜ್ಞಾನಕುತ್ಸನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ
ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಪರಸೌಭಾಗ್ಯೇಶ್ವರತಾಮೇಧಾಲೀಲಾಸಮುಚ್ಛಯಾಂದ್ರಷ್ಟಾಪ್ತ .

ಉತ್ತದ್ಯತೇ ಹ್ಯಸೂಯಾ ಕೃತಾಪರಾಧೋ ಭವೇದ್ಯಶ್ಚ .. 36..

ಭುಕುಟಿಕುಟಿಲೋತ್ಕಟಮುಖೈಃ ಸೇಷ್ಯಾಕ್ರೋಧಪರಿವೃತ್ತನೇತ್ಯೈಶ್ಚ .

ಗುಣನಾಶನವಿದ್ವೇಷೈಸ್ತತ್ರಾಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .. 37..

ಮದೋ ನಾಮ ಮದ್ಯೋಪಯೋಗಾದುತ್ತದ್ಯತೇ . ಸ ಚ ತ್ರಿವಿಧಃ ಪಂಚವಿಭಾವಶ್ಚ

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವಂತಿ -

ಜ್ಞೇಯಸ್ತು ಮದಸ್ತಿವಿಧಸ್ತರುಣೋ ಮಧ್ಯಸ್ತಥಾವಕೃಷ್ಣಶ್ಚ .

ಕರಣಂ ಪಂಚವಿಧಂ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ಯಾಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .. 38..

ಕಶ್ಚಿನ್ನತೋ ಗಾಯತಿ ರೋದಿತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ತಥಾ ಹಸತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ .

ಪರುಷವಚನಾಭಿಧಾಯೀ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಶ್ಚಿತ್ತಥಾ ಸ್ವಪಿತಿ .. 39..

ಉತ್ತಮಸತ್ತಃ ಶೇತೇ ಹಸತಿ ಚ ಗಾಯತಿ ಚ ಮಧ್ಯಮಪ್ರಕೃತಿಃ .

ಪರುಷವಚನಾಭಿಧಾಯೀ ರೋದತ್ಯಪಿ ಚಾಧಮಪ್ರಕೃತಿಃ .. 40..

ಸ್ಮಿತವಚನಮಧುರರಾಗೋ ಹೃಷ್ಟತನುಃ ಕಿಂಚಿದಾಕುಲಿತವಾಕ್ಯಃ .

ಸುಕುಮಾರಾವಿದ್ಧಗತಿಸ್ತರುಣಮದಸ್ತೂತ್ತಮಪ್ರಕೃತಿಃ ..41..

ಸೃಲಿತಾಘೋರ್ಣಿತನಯನಃ ಸ್ವಸ್ತವ್ಯಾಕುಲಿತಬಾಹುವಿಕ್ಷೇಪಃ .

ಕುಟಿಲವ್ಯಾವಿದ್ಧಗತಿರ್ಮಧ್ಯಮದೋ ಮಧ್ಯಮಪ್ರಕೃತಿಃ .. 42..

ನಷ್ಟಸ್ಮೃತಿಹರ್ತಗತಿಶ್ಚರ್ದಿತಹಿಕಾಕಘೈಃ ಸುಬೀಭತ್ಸಃ .

ಗುರುಸಜ್ಜಮಾನಜಿಹ್ವೋ ನಿಷ್ಕೀವತಿ ಚಾಧಮಪ್ರಕೃತಿಃ .. 43..

ರಂಗೇ ಪಿಬತಃ ಕಾರ್ಯಾ ಮದವೃದ್ಧಿನಾಟ್ಯಯೋಗಮಾಸಾದ್ಯ .

ಕಾರ್ಯೋ ಮದಕ್ಷಯೋ ವೈ ಯಃ ಖಲು ಪೀತ್ವಾ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸ್ಯಾತ್ .. 44..

ಸಂತ್ರಾಸಾಚ್ಛೋಕಾದ್ವಾ ಭಯಾತ್ಪ್ರಹರ್ಷಾಚ್ಚ ಕಾರಣೋಪಗತಾತ್ .

ಉತ್ಯಮ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಕಾರ್ಯೋ ಮದಪ್ರಣಾಶಃ ಕ್ರಮಾತ್ತಜ್ಜಿಹ್ವೈಃ .. 45..

ಏಭಿರ್ಭಾವವಿಶೇಷೈರ್ಮದೋ ದ್ರುತಂ ಸಂಪ್ರಕಾಶಮುಪಯಾತಿ .
 ಅಭ್ಯುದಯಸುಖೈರ್ವಾಕ್ಯೈರ್ಯಥೈವ ಶೋಕಃ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತಿ .. 46..
 ಶ್ರಮೋ ನಾಮ ಅಧ್ವವ್ಯಾಯಾಮಸೇವನಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯ
 ಗಾತ್ರಪರಿಮರ್ದನಸಂವಾಹನನಿಶ್ಚಿಸಿತವಿಜೃಂಭಿತಮಂದಪದೋತ್ಕ್ಲೇಷಣನಯನ-

ವದನವಿಕೂಣನಸೀತಕರಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ -

ನೃತ್ಯಾಧ್ವವ್ಯಾಯಾಮಾನ್ನರಸ್ಯ ಸಂಜಾಯತೇ ಶ್ರಮೋ ನಾಮ .

ನಿಃಶ್ವಾಸಖೇದಗಮನೈಸ್ತಸ್ಯಾಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .. 47..

ಆಲಸ್ಯಂ ನಾಮ ಖೇದವ್ಯಾಧಿಗರ್ಭಸ್ವಭಾವಶ್ರಮಸೌಹಿತ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
 ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ ಸ್ತ್ರೀನೀಚಾನಾಂ .

ತದಭಿನಯೇತ್ಸರ್ವಕರ್ಮಾನಭಿಲಾಷಶಯನಾ-

ಸನನಿದ್ರಾತಂದ್ರಿಸೇವನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ -

ಆಲಸ್ಯಂ ತ್ವಭಿನೇಯಂ ಖೇದಾಪಗತಂ ಸ್ವಭಾವಜಂ ಚಾಪಿ .

ಆಹಾರವರ್ಜಿತಾನಾಮಾರಂಭಾಣಾಮನಾರಂಭಾತ್ .. 48..

ದೈನ್ಯಂ ನಾಮ ದೌರ್ಗತ್ಯಮನಸ್ತಾಪಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಸ್ಯಾಧೃತಿತಿರೋರೋಗಗಾತ್ರಗೌರವಾನ್ಯಮನಸ್ಕತಾಮೃಜಾಪರಿವರ್ಜನಾ-
 ದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ -

ಚಿಂತೌತ್ಸುಕ್ಯಸಮುತ್ಥಾ ದುಃಖಾದ್ಯಾ ಭವತಿ ದೀನತಾಂ ಪುಂಸಾಂ .

ಸರ್ವಮೃಜಾಪರಿಹಾರೈರ್ವಿವಿಧೋಽಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ತಸ್ಯ .. 49..

ಚಿಂತಾ ನಾಮ

ಐಶ್ವರ್ಯಭ್ರಂಶೇಷ್ಟದ್ರವ್ಯಾಪಹಾರದಾರಿದ್ರ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈರುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಾಮಭಿನಯೇನ್ನಿಶ್ಚಿಸಿತೋಚ್ಛ್ವಸಿತಸಂತಾಪಧ್ಯಾನಾಧೋಮುಖಚಿಂತನ-

ತನುಕಾರ್ಯಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಐಶ್ವರ್ಯಭ್ರಂಶೇಷ್ಟದ್ರವ್ಯಕ್ಷಯಜಾ ಬಹುಪ್ರಕಾರಾ ತು .

ಹೃದಯವಿತಕೋಪಗತಾ ನೃಣಾಂ ಚಿಂತಾ ಸಮುದ್ಭವತಿ .. 50..

ಸೋಚ್ಛ್ವಾ ನೈರ್ನಿಶ್ಚಿಸಿತೈಃ ಸಂತಾಪೈಶ್ಚೈವ ಹೃದಯಶೂನ್ಯತಯಾ .

ಅಭಿನೇತವ್ಯಾ ಚಿಂತಾ ಮೃಜಾವಿಹೀನೈರಧೃತ್ಯಾ ಚ .. 51..

ಮೋಹೋ ನಾಮ ದೈವೋಪಘಾತವ್ಯಸನಾಭಿಘಾತವ್ಯಾಧಿಭಯಾವೇಗಪೂರ್ವವೈರಾ-

ನುಸ್ಮರಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚೈತನ್ಯಭ್ರಮಣ-
ಪತನಾಘೂರ್ಣನಾದರ್ಶನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .
ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಸ್ತಾವದಾರ್ಯಾ ಚ -

ಅಸ್ಥಾನೇ ತಸ್ಮರಾಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ರಾಸನೈರ್ವಿವಿಧೈರಪಿ .
ತತ್ಪ್ರತೀಕಾರಶೂನ್ಯಸ್ಯ ಮೋಹಃ ಸಮುಪಜಾಯತೇ .. 52..

ವ್ಯಸನಾಭಿಘಾತಭಯಪೂರ್ವವೈರಸಂಸ್ಮರಣರೋಗಜೋ ಮೋಹಃ .
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಸಮೋಹಾತ್ತಸ್ಯಾಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .. 53..

ಸ್ಮೃತಿನಾಮ ಸುಖದುಃಖಕೃತಾನಾಂ ಭಾವಾನಾಮನುಸ್ಮರಣಂ .
ಸಾ ಚ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಜಘನ್ಯರಾತ್ರಿನಿದ್ರಾಚ್ಛೇದಸಮಾನದರ್ಶನೋದಾಹರಣ-
ಚಿಂತಾಭ್ಯಾಸಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ . ತಾಮಭಿನಯೇ-
ಚ್ಚಿರಃಕಂಪನಾವಲೋಕನಭ್ರೂಸಮುನ್ನಮನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .
ಅತ್ರಾಯೇ ಭವತಃ -

ಸುಖದುಃಖಮತಿಕ್ರಾಂತಂ ತಥಾ ಮತಿವಿಭಾವಿತಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ .
ಚಿರವಿಸ್ಮೃತಂ ಸ್ಮರತಿ ಯಃ ಸ್ಮೃತಿಮಾನಿತಿ ವೇದಿತವ್ಯೋಽಸೌ .. 54..

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಭ್ಯಾಸಸಮುತ್ಥಾ ಶ್ರುತಿರ್ದರ್ಶನಸಂಭವಾ ಸ್ಮೃತಿನಿಪುಣೈಃ .
ಶಿರ ಉದ್ವಾಹನಕಂಪೈರ್ಭೂರ್ಕ್ಷೇಪೈಶ್ಚಾಭಿನೇತವ್ಯಾ .. 55..

ಧೃತಿನಾಮ ಶೌರ್ಯವಿಜ್ಞಾನಶ್ರುತಿವಿಭವಶೌಚಾಚಾರಗುರುಭಕ್ತ್ಯಧಿಕ-
ಮನೋರಥಾರ್ಥಲಾಭಕ್ರೀಡಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ .

ತಾಮಭಿನಯೇತ್ಯಾ-
ಪ್ತಾನಾಂ ವಿಷಯಾಣಾಮುಪಭೋಗಾದಪ್ರಾಪ್ತಾತೀತೋಪಹೃತವಿನಷ್ಟಾನಾಮನು-
ಶೋಚನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾಯೇ ಭವತಃ -
ವಿಜ್ಞಾನಶೌಚವಿಭವಶ್ರುತಿಶಕ್ತಿಸಮುದ್ಭವಾ ಧೃತಿಃ ಸದ್ಧಿಃ .
ಭಯಶೋಕವಿಷದಾದ್ಯೈ ರಹಿತಾ ತು ಸದಾ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ .. 56..

ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಮುಪಭೋಗಃ ಶಬ್ದರಸಸ್ಪರ್ಶರೂಪಗಂಧಾನಾಂ .
ಅಪ್ರಾಪ್ತೈಶ್ಚ ನ ಶೋಕೋ ಯಸ್ಯಾಂ ಹಿ ಭವೇದ್ ಧೃತಿಃ ಸಾ ತು .. 57..

ವೀಡಾ ನಾಮ ಅಕಾರ್ಯಕರಣಾತ್ಮಿಕಾ . ಸಾ ಚ
ಗುರುವ್ಯತಿಕ್ರಮಣಾವಜ್ಞಾನ-ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಾನಿರ್ವಹನಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ತದ್ಯತೇ .

ತಾಂ ನಿಗೂಢವದನಾಧೋಮುಖವಿಚಿಂತನೋರ್ವೀಲೇಖನವಸ್ತ್ರಾಂಗುಲೀಯಕಸ್ಪರ್ಶ-

ನಖನಿಕ್ಯಂತನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಕಿಂಚಿದಕಾರ್ಯಂ ಕುರ್ವನ್ನೇವಂ ಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಶುಚಿಭಿರನ್ಯೈಃ .

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೇನ ಯುತೋ ವ್ರೀಡಿತ ಇತಿ ವೇದಿತವ್ಯೋಽಸೌ .. 58..

ಲಜ್ಜಾನಿಗೂಢವದನೋ ಭೂಮಿಂ ವಿಲಿಖನ್ನಖಾಂಶ್ಚ ವಿನಿಕ್ಯಂತನ್ .

ವಸ್ತ್ರಾಂಗುಲೀಯಕಾನಾಂ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ವ್ರೀಡಿತಃ ಕುರ್ಯಾತ್ .. 59..

ಚಪಲತಾ ನಾಮ ರಾಗದ್ವೇಷಮಾತ್ಸರ್ಯಾಮರ್ಷಾಪ್ರತಿಕೂಲ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ವಾಕ್ಯಾರುಷ್ಯನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನವಧಬಂಧಸಂಪ್ರಹಾರ-

ತಾಡನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ಅವಿವೃಶ್ಯ ತು ಯಃ ಕಾರ್ಯಂ ಪುರುಷೋ ವಧತಾಡನಂ ಸಮಾರಭತೇ .

ಅವಿನಿಶ್ಚಿತಕಾರಿತ್ವಾತ್ ತು ಖಲು ಚಪಲೋ ಬುದ್ಧಿಜ್ಞೇಯಃ .. 60..

ಹರ್ಷೋ ನಾಮ ಮನೋರಥಲಾಭೇಷ್ಟಜನಸಮಾಗಮನಮನಃಪರಿತೋಷದೇವ-

ಗುರುರಾಜಭರ್ತ್ಸಪ್ರಸಾದಭೋಜನಾಚ್ಛಾದನಲಾಭೋಪಭೋಗಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ

ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಮಭಿನಯೇನ್ನಯನವದನಪ್ರಸಾದಪ್ರಿಯಭಾಷಣಾಲಿಂಗನ-

ಕಂಟಕಿತಪುಲಕಿತಾಸ್ಪಸ್ವೇದಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಅಪ್ರಾಪ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ಯೇ ವಾ ಲಭ್ಯೇಽರ್ಥೇ ಪ್ರಿಯಸಮಾಗಮೇ ವಾಽಪಿ .

ಹೃದಯಮನೋರಥಲಾಭೇ ಹರ್ಷಃ ಸಂಜಾಯತೇ ಪುಂಸಾಂ .. 61..

ನಯನವದನಪ್ರಿಯಭಾಷಾಲಿಂಗನೈಶ್ಚ ರೋಮಾಂಚೈಃ .

ಲಲಿತೈಶ್ಚಾಂಗವಿಹಾರೈಃ ಸ್ವೇದಾದ್ಧೈರಭಿನಯಸ್ತಸ್ಯ .. 62..

ಆವೇಗೋ ನಾಮ ಉತ್ಪಾತವಾತವರ್ಷಾಕುಂಜರೋದ್ಭವಮಣಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಶ್ರವಣ-

ವ್ಯಸನಾಭಿಘಾತಾದಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತತ್ರೋತ್ಪಾತಕೃತೋ ನಾಮ

ವಿದ್ಯುದುಲ್ಕಾನಿರ್ಘಾತಪ್ರಪತನಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೋಪರಾಗಕೇತುದರ್ಶನಕೃತಃ .

ತಮಭಿನಯೇತ್ಸರ್ವಾಂಗಸ್ರಸ್ತತಾವೈಮನಸ್ಯಮುಖವೈವರ್ಣ್ಯವಿಷಾದ-

ವಿಸ್ಮಯಾದಿಭಿಃ . ವಾತಕೃತಂ ಪುನರವಕುಂಠನಾಕ್ಷಿಪರಿಮಾರ್ಜನವಸ್ತ್ರ-

ಸಂಗೂಹನತ್ವರಿತಗಮನಾದಿಭಿಃ . ವರ್ಷಕೃತಂ ಪುನಃ ಸರ್ವಾಂಗ-

ಸಂಪಿಂಡನಪ್ರಧಾವನಚ್ಚನ್ನಾಶ್ರಯಮಾರ್ಗಣಾದಿಭಿಃ . ಅಗ್ನಿಕೃತಂ ತು

ಧೂಮಾಕುಲನೇತ್ರತಾಽಙ್ಗಸಂಕೋಚನವಿಧೂನನಾತಿಕ್ರಾಂತಾಪಕ್ರಾಂತಾದಿಭಿಃ .

ಕುಂಜರೋದ್ಭವಮಣಕೃತಂ ನಾಮ ತ್ವರಿತಾಪಸರ್ಪಣಚಂಚಲಗಮನ-
ಭಯಸ್ತಂಭವೇಪಥುಪಶ್ಚಾದವಲೋಕನವಿಸ್ಮಯಾದಿಭಿಃ . ಪ್ರಿಯಶ್ರವಣ-
ಕೃತಂ

ನಾಮಾಭ್ಯುತ್ಥಾನಾಲಿಂಗನವಸ್ತಾಭರಣಪ್ರದಾನಾಶ್ಚುಪುಲಕಿತಾದಿಭಿಃ .
ಅಪ್ರಿಯಶ್ರವಣಕೃತಂ ನಾಮ ಭೂಮಿಪತನವಿಷಮವಿವರ್ತನಪರಿಧಾವನ-
ವಿಲಾಪನಾಕ್ರಂದನಾದಿಭಿಃ . ವ್ಯಸನಾಭಿಘಾತಜಂ ತು ಸಹಸಾಪಸರ್ಪಣ-
ಶಸ್ತ್ರಚರ್ಮವರ್ಮಧಾರಣಗಜತುರಗರಥಾರೋಹಣಸಂಪ್ರಧಾರಣಾದಿಭಿಃ .
ಏವಮಷ್ಟವಿಕಲ್ಪೋಽಯಮಾವೇಗಃ ಸಂಭ್ರಮಾತ್ಮಕಃ .
ಸ್ಥೇಯೇಣೋತ್ತಮಮಧ್ಯಾನಾಂ ನೀಚಾನಾಂ ಚಾಪಸರ್ಪಣೈಃ .. 63..
ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಅಪ್ರಿಯನಿವೇದನಾದ್ವಾ ಸಹಸಾ ಹ್ಯವಧಾರಿತಾರಿವಚನಸ್ಯ .
ಶಸ್ತ್ರಕ್ಷೇಪಾತ್ ತ್ರಾಸಾದಾವೇಗೋ ನಾಮ ಸಂಭವತಿ .. 64..
ಅಪ್ರಿಯನಿವೇದನಾದ್ಯೋ ವಿಷಾದಭಾವಾಶ್ರಯೋಽನುಭಾವಸ್ಯ .
ಸಹಸಾರಿದರ್ಶನಾಚ್ಚೇತ್ಸಹರಣಪರಿಘಟ್ಟನೈಃ ಕಾರ್ಯಃ .. 65..
ಜಡತಾನಾಮ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಪ್ರತಿಪತ್ತಿಃ . ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಶ್ರವಣದರ್ಶನ-
ವ್ಯಾಧ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಾಮಭಿನಯೇದಕಥನಾವಿಭಾಷಣ-
ತೂಷ್ಟೀಂಭಾವಾಪ್ರತಿಭಾಸನಿಮೇಷನಿರೀಕ್ಷಣಪರವಶತ್ವಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .
ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ಇಷ್ಟಂ ವಾಸನಿಷ್ಟಂ ವಾ ಸುಖದುಃಖೇ ವಾ ನ ವೇತ್ತಿ ಯೋ ಮೋಹಾತ್ .
ತೂಷ್ಟೀಕಃ ಪರವಶಗೋ ಭವತಿ ಸ ಜಡಸಂಜ್ಞಿತಃ ಪುರುಷಃ .. 66..
ಗರ್ವೋ ನಾಮ ಐಶ್ವರ್ಯಕುಲರೂಪಯೌವನವಿದ್ಯಾಬಲಧನಲಾಭಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯಾಸೂಯಾವಜ್ಞಾಘರ್ಷಣಾನುತ್ತರದಾನಾಸಂಭಾಷಣಾ-
ಜ್ಞಾನಲೋಕನ ವಿಭ್ರಮಾಪಹಸನವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯಗುರುವ್ಯತಿಕ್ರಮಣಾಧಿ-
ಕ್ಷೇಪವಚನವಿಚ್ಛೇದಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ
ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ವಿದ್ಯಾವಾಪ್ತೇ ರೂಪಾದೈಶ್ಚರ್ಯಾದಥ ಧನಾಗಮಾದ್ವಾಪಿ .
ಗರ್ವಃ ಖಲು ನೀಚಾನಾಂ ದೃಷ್ಟ್ಯಂಗವಿಚಾರಣೈಃ ಕಾರ್ಯಃ .. 67..
ವಿಷಾದೋ ನಾಮ ಕಾರ್ಯಾನಿಸ್ತರಣದೈವವ್ಯಾಪ್ತಿಸಮುತ್ಥಃ .
ತಮಭಿನಯೇತ್ಸಹಾಯಾನ್ವೇಷಣೋಪಾಯಚಿಂತನೋತ್ಸಾಹವಿಘಾತವೈಮನಸ್ಯ-
ನಿಶ್ಚಿಸಿತಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾನಾಂ . ಅಧಮಾನಾಂ ತು
ವಿಪರಿಧಾವನಾಲೋಕನಮುಖಶೋಷಣಸೃಕ್ಷಪರಿಲೇಹನನಿದ್ರಾ-
ನಿಶ್ಚಿಸಿತಧ್ಯಾನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಶ್ಲೋಕೌ -

ಕಾರ್ಯಾನಿಸ್ತರಣಾದ್ವಾ ಚೌರ್ಯಾಭಿಗ್ರಹಣರಾಜದೋಷಾದ್ವಾ .

ದೈವಾದರ್ಥವಿಪತ್ತೇರ್ಭವತಿ ವಿಷಾದಃ ಸದಾ ಪುಂಸಾಂ .. 68..

ವೈಚಿತ್ರ್ಯೋಪಾಯಚಿಂತಾಭ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಯ ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಯೋಃ .

ನಿದ್ರಾನಿಶ್ಚಸಿತಧ್ಯಾನೈರಧಮಾನಾಂ ತು ಯೋಜಯೇತ್ ..69..

ಔತ್ಸುಕ್ಯಂ ನಾಮ ಇಷ್ಟಜನವಿಯೋಗಾನುಸ್ಮರಣೋದ್ಯಾನದರ್ಶನಾ-

ದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಸ್ಯ ದೀರ್ಘನಿಶ್ಚಸಿತಾಧೋಮುಖ-

ವಿಚಿಂತನನಿದ್ರಾತಂದ್ರೀಶಯನಾಭಿಲಾಷಾದಿಭಿರನುಭವೈರಭಿನಯಃ

ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ಇಷ್ಟಜನಸ್ಯ ವಿಯೋಗಾದೌತ್ಸುಕ್ಯಂ ಜಾಯತೇ ಹ್ಯನುಸ್ಮತ್ಯಾ .

ಚಿಂತಾನಿದ್ರಾತಂದ್ರೀಗಾತ್ರಗುರುತ್ವೈರಭಿನಯೋಽಸ್ಯ .. 70..

ನಿದ್ರಾ ನಾಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯಶ್ರಮಕ್ಲಮಮದಾಲಸ್ಯಚಿಂತಾತ್ಯಾಹಾರ-

ಸ್ವಭಾವಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಾಮಭಿನಯೇದ್ವದನ-

ಗೌರವಶರೀರಾವಲೋಕನನೇತ್ರಘೂರಣನಗಾತ್ರವಿಜೃಂಭನ-

ಮಾಂದ್ರೋಚ್ಛ್ವಸಿತಸನ್ನಗಾತ್ರತಾಕ್ಷಿನಿಮೀಲನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಆಲಸ್ಯಾದೌರ್ಬಲ್ಯಾತ್ಕ್ಲಮಾಚ್ಚಮಾಚ್ಚಿಂತನಾತ್ಸ್ವಭಾವಾಚ್ಚ .

ರಾತ್ರೌ ಜಾಗರಣಾದಪಿ ನಿದ್ರಾ ಪುರುಷಸ್ಯ ಸಂಭವತಿ .. 71..

ತಾಂ ಮುಖಗೌರವಗಾತ್ರಪ್ರತಿಲೋಲನನಯನಮೀಲನಜಡತ್ವೈಃ .

ಜೃಂಭಣಗಾತ್ರವಿಮರ್ದೈರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್ಪಾಜ್ಞಃ.. 72..

ಅಪಸ್ಮಾರೋ ನಾಮ

ದೇವಯಕ್ಷನಾಗಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಭೂತಪ್ರೇತಪಿಶಾಚ-ಗ್ರಹಣಾನುಸ್ಮರನೋಚ್ಚಿಷ್ಟಶೂನ್ಯಾಗಾರಸಂ-

ಕಾಲಾಂತರಾಪರಿಪತನವ್ಯಾದ್ಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಸ್ಯ ಸ್ಫುರಿತನಿಶ್ಚಸಿತೋತ್ಕಂಪಿತಧಾವನಪತನಸ್ವೇದ-

ಸ್ತಂಭವದನಘೇನಜಿಹ್ವಾಪರಿಲೇಹನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ

ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಭೂತಪಿಶಾಚಗ್ರಹಣಾನುಸ್ಮರಣೋಚ್ಚಿಷ್ಟಶೂನ್ಯಗೃಹಗಮನಾತ್ .

ಕಾಲಾಂತರಾತಿಪಾತಾದಶುಚೇಶ್ಚಭವತ್ಯಪಸ್ಮಾರಃ .. 73..

ಸಹಸಾ ಭೂಮೌ ಪತನಂ ಪ್ರವೇಪನಂ ವದನಘೇನಮೋಕ್ಷಶ್ಚ .

ನಿಸಂಜ್ಞಸ್ಯೋತ್ಥಾನಂ ರೂಪಾಣ್ಯೇತಾನ್ಯಪಸ್ಮಾರೇ .. 74..
 ಸುಪ್ತಂ ನಾಮ ನಿದ್ರಾಭಿಭವವಿಷಯೋಪಗಮನಕ್ಷಿತಲಶಯನ-
 ಪ್ರಸಾರಣಾನುಕರ್ಷಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ
 ನಿದ್ರಾಸಮುತ್ಥಂ . ತದುಚ್ಚ್ವಸಿತಂಸನ್ನಗಾತ್ರಾಕ್ಷಿನಿಮೀಲನ-
 ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಸಮೋಹನೋತ್ಸವ್ವಾ ಯಿತಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್ .
 ಅತ್ರಾಯೇ ಭವತಃ -
 ನಿದ್ರಾಭಿಭವೇಂದ್ರಿಯೋಪರಮಣಮೋಹಾಇಹರ್ವೇತ್ಸುಪ್ತಂ .
 ಅಕ್ಷಿನಿಮೀಲನೋಚ್ಚ್ವಸನೈಃ ಸ್ವಪ್ನಾಯಿತಜಲ್ಪಿತೈಃ ಕಾರ್ಯಃ .. 75..
 ಸೋಚ್ಚ್ವಾ ಸೈರ್ನಿಃಶ್ವಾಸೈರ್ಮಂದಾಕ್ಷಿನಿಮೀಲನೇನ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಃ .
 ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಸಮೋಹಾತ್ಸುಪ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನೈಶ್ಚ ಯುಂಜೀತ .. 76..
 ವಿಬೋಧೋ ನಾಮ ಆಹಾರಪರಿಣಾಮನಿದ್ರಾಚ್ಛೇದಸ್ವಪ್ನಾಂತ-
 ತೀವ್ರಶಬ್ದಶವಣಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .
 ತಮಭಿನಯೇಜ್ಜಂಭಣಾಕ್ಷಿಪರಿಮರ್ದನಶಯನಮೋಕ್ಷಣಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .
 ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -
 ಆಹಾರವಿಪರಿಣಾಮಾಚ್ಚಬ್ಧಸ್ವರ್ಶಾದಿಶ್ಚ ಸಂಭೂತಃ .
 ಪ್ರತಿಬೋಧಸ್ತ್ವಭಿನೇಯೋ ಜ್ಯಂಭಣವದನಾಕ್ಷಿಪರಿಮರ್ದೈಃ .. 77..
 ಅಮುಷೋ ನಾಮ ವಿದ್ಯೈಶ್ಚಯಶೌರ್ಯಬಲಾಧಿಕೈರಧಿಕ್ಷಿಪ್ತಸ್ಯಾವಮಾನಿತಸ್ಯ
 ವಾ
 ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಮಭಿನಯೇಚ್ಚಿರಃಕಂಪನಪ್ರಸ್ವೇದನಾಧೋಮುಖಚಿಂತನ-
 ಧ್ಯಾನಾಧ್ಯವಸಾಯೋಪಾಯಸಹಾಯಾನ್ವೇಷಣಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .
 ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೌ -
 ಆಕ್ಷಿಪ್ತಾನಾಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ವಿದ್ಯಾಶೌರ್ಯಬಲಾಧಿಕೈಃ .
 ನೃಣಾಮುತ್ಸಾಹಸಂಯೋಗಾದಮುಷೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ .. 78..
 ಉತ್ಸಾಹಾಧ್ಯವಸಾಯಾಭ್ಯಾಮಧೋಮುಖವಿಚಿಂತನೈಃ .
 ಶಿರಃಪ್ರಕಂಪಸ್ವೇದಾದ್ಯೈಸ್ತಂ ಪ್ರಯುಂಜೀತ ಪಂಡಿತಃ .. 79..
 ಅವಹಿತ್ಯಂ ನಾಮ ಆಹಾರಪ್ರಚ್ಛಾದನಾತ್ಮಕಂ . ತಚ್ಚ
 ಲಜಾಭಯಾಪಜಯ-
 ಗೌರವಜೈಹ್ಮಯಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವಿಃ ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .
 ತಸ್ಯಾನ್ಯಥಾಕಥನಾವಲೋಕಿತ-
 ಕಥಾಭಂಗಕೃತಕಥೈರ್ಯಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ .
 ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ -

ಧಾಷ್ಟ್ಯಜೈಹ್ಮ್ಯಾದಿಸಂಭೀತಮವಹಿತ್ಥಂ ಭಯತ್ಮಕಂ .

ತಚ್ಚಾಗಣನಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ನಾತೀವೋತ್ತರಭಾಷಣಾತ್ .. 80..

ಉಗ್ರತಾ ಆಮ ಚೌರ್ಯಾಭಿಗ್ರಹಾಣನೃಪಾಪರಾಧಾಸತ್ಯಲಾಪಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈಃ
ಸಮುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಾಂ ಚ ವಧಬಂಧನತಾಡನನಿರ್ಭತ್ಸನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್ .

ಅತ್ರಾರ್ಯಾ ಭವತಿ -

ಚೌರ್ಯಾಭಿಗ್ರಹನವಶಾನ್ಮೃಪಾಪರಾಧಾದಥೋಗ್ರತಾ ಭವ್ತಿ .

ವಧಬಂಧತಾಡನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯಸ್ತಸ್ಯಾಃ .. 81..

ಭವತಿ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಃ -

ನಾನಾಶಾತ್ರಾರ್ಥಬೋಧೇನ ಮತಿಃ ಸಂಜಾಯತೇ ನೃಣಾಂ .

ಶಿಷ್ಯೋಪದೇಶಾರ್ಥಕೃತಸ್ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ವಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ ..82..

ವ್ಯಾಧಿನಾಮ ವಾತಪಿತ್ತಕಫಸನ್ನಿಪಾತಪ್ರಭವಃ . ತಸ್ಯ ಜ್ವರಾದಯೋ

ವಿಶೇಷಾಃ . ಜ್ವರಸ್ತು ದ್ವಿವಿಧಃ ಸಶೀತಃ ಸದಾಹಶ್ಚ .

ತತ್ರ ಸಶೀತೋ ನಾಮ ಪ್ರವೇಪಿತಸರ್ವಾಂಗೋಪ್ಕಂಪನನಿಕುಂಚನಾ-

ಗ್ನ್ಯಭಿಲಾಷರೋಮಾಂಚಹನುವಲನನಾಸಾವಿಕೂನನಮುಖ-

ಶೋಷಣಪರಿದೇವಿತಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನೇಯಃ . ಸದಾಹೋ ನಾಮ

ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಂಗಕರಚರಣಭೂಮ್ಯಭಿಲಾಷಾನುಲೇಪನಶೀತಾಭಿ-

ಲಾಷಪರಿದೇವನಮುಖಶೋಷೋತ್ಪಷ್ಟಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವ್ಯಾಧಯಸ್ತೇಽಪಿ ಖಲು ಮುಖವಿಕೂಣನಗಾತ್ರ-

ಸ್ತಂಭಸ್ತಸ್ತಾಕ್ಷಿನಿಶ್ವಸನಸ್ತನಿತೋತ್ಪಷ್ಟವೇಪನಾ-

ದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನೇಯಾಃ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ -

ಸಮಾಸತಸ್ತು ವ್ಯಾಧೀನಾಂ ಕರ್ತವ್ಯೋಽಭಿನಯೋ ಬುದ್ಧಿಃ .

ಸ್ರಸ್ತಾಂಗಗಾತ್ರವಿಕ್ಷೇಪೈಸ್ತಥಾ ಮುಖವಿಕೂಣನೈಃ .. 83..

ಉನ್ಮಾದೋ ನಾಮ ಇಷ್ಟಜನವಿಯೋಗವಿಭವನಾಶಾಭಿಘಾತ-

ವಾತಪಿತ್ತಶ್ಲೇಷಪ್ರಕೋಪಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈರುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಮನಿಮಿತ್ತಹಸಿತರುದಿತೋತ್ಪಷ್ಟಾಸಂಬದ್ಧಪ್ರಲಾಪಶಯಿತೋಪವಿಷ್ಟೋತ್ಥಿತ-

ಪ್ರಧಾವಿತನೃತ್ಯಗೀತಪರಿತಭಸ್ಮಪಾಂಸ್ತವಧೂಲನತ್ಯಣನಿರ್ಮಾಲ್ಯಕುಚೇಲ-

ಚೀರಘಟಕಕಪಾಲಶರಾವಾಭರಣಧಾರಣೋಪಭೋಗೈರನೇಕೈಶ್ಚಾನವಸ್ಥಿತೈಶ್ಚೇಷ್ಟಾ-

ನುಕರಣಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್ .

ಅತ್ರಾರ್ಯೇ ಭವತಃ -

ಇಷ್ಟಜನವಿಭವನಾಶಾದಭಿಘಾತಾದ್ವಾತಪಿತ್ತಕಫಕೋಪಾತ್ .

ವಿವಿಧಾಚ್ಚಿತ್ತವಿಕಾರಾದುನ್ಮಾದೋ ನಾಮ ಸಂಭವತಿ .. 84..

ಅನಿಮಿತ್ತರುದಿತಹಸಿತೋಪವಿಷ್ಟಗೀತಪ್ರಧಾವಿತೋತ್ಪುಷ್ಟೈಃ .

ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ವಿಕಾರೈರಕೃತ್ಯೈರುನ್ಮಾದಂ ಸಂಪ್ರಯುಂಜೀತ .. 85..

ಮರಣಂ ನಾಮ ವ್ಯಾಧಿಜಮಭಿಘಾತಜಂಚ . ತತ್ರ

ಯದಾಂತ್ರಯಕೃಚ್ಛೂಲದೋಷವೈಷಮ್ಯ-

ಗಂಡಪಿಟಕಜ್ವರವಿಷೂಚಿಕಾದಿಭಿರುತ್ಪದ್ಯತೇ ತದ್ವ್ಯಾಧಿಪ್ರಭವಂ .

ಅಭಿಘಾತಜಂ ತು

ಶನ್ತಾಹಿದಂಶವಿಷಪಾನಶ್ವಾಪದಗಜತುರಗರಥಪಶುಯಾನಪಾತ-

ವಿನಾಶಪ್ರಭವಂ . ಏತಯೋರಭಿನಯವಿಶೇಷಾನ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ -

ತತ್ರ ವ್ಯಾಧಿಜಂ ವಿಷಣ್ಣಗಾತ್ರಾವ್ಯಾಯತಾಂಗವಿಚೇಷ್ಟಿತನಿಮೀಲಿತನಯನ-

ಹಿಕ್ಕಾಶ್ವಾಸೋಪೇತಾನವೇಕ್ಷಿತಪರಿಜನಾವ್ಯಕ್ತಾಕ್ಷರಕಥನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈರಭಿನಯೇತ್

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ -

ವ್ಯಾಧೀನಾಮೇಕಭಾವೋ ಹಿ ಮರಣಾಭಿನಯಃ ಸ್ಮೃತಃ .

ವಿಷಣ್ಣಗಾತ್ರೈರ್ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೈರಿಂದ್ರಿಯೈಶ್ಚ ವಿವರ್ಜಿತಃ .. 86..

ಅಭಿಘಾತಜೇ ತು ನಾನಾಪ್ರಕಾರಾಭಿನಯವಿಶೇಷಾಃ

ಶಸ್ತ್ರಕ್ಷತಾಹಿದಷ್ಟವಿಷಪೀತ-

ಗಜಾದಿವತಿಶ್ವಾಪದಹತಾಃ . ಯಥಾ ತತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಷತೇ ತಾವತ್ಸಹಸಾ

ಭೂಮಿಪತನವೇಪನ-

ಸ್ಫುರಣಾದಿಭಿರಭಿನಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ . ಅಹಿದಷ್ಟವಿಷಪೀತಯೋರ್ವಿಷಯೋಗೋ

ಯಥಾ

ಕಾರ್ಯವೇಪಥುವಿದಾಹಹಿಕ್ಕಾಘೇನಸ್ಯಂಧಭಂಗಜಡತಾಮರಣಾನೀತ್ಯಷ್ಟೈ

ವಿಷವೇಗಾಃ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೌ ಭವತಃ -

ಕಾರ್ಯಂ ತು ಪ್ರಥಮೇ ವೇಗೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ವೇಪಥುರ್ಭವೇತ್ .

ದಾಹಂ ತೃತೀಯೇ ಹಿಕ್ಕಾಂ ಚ ಚತುರ್ಥೇ ಸಂಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ .. 87..

ಘೇನಂಚ ಪಂಚಮೇ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಷ್ಟೇ ಸ್ಯಂಧಸ್ಯ ಭಂಜನಂ .

ಜಡತಾಂ ಸಪ್ತಮೇ ಕುರ್ಯಾದಷ್ಟಮೇ ಮರಣಂ ಭವೇತ್ .. 88..

ಅತ್ರಾರ್ಯ ಭವತಿ -

ಶ್ವಾಪದಗಜತುರಗರಥೋದ್ಭವಂ ತು ಪಶುಯಾನಪತನಜಂ ವಾಽಪಿ .

ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಷತವತ್ಕುರ್ಯಾದನವೇಕ್ಷಿತಗಾತ್ರಸಂಚಾರಂ .. 89..

ಇತ್ಯೇವ ಮರಣಂ ಜ್ಞೇಯಂ ನಾನಾವಸ್ಥಾಂತರಾತ್ಮಕಂ .

ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಮ್ಯಗ್ಗೃಹಾ ಭವಾಂಗಚೇಷ್ಟಿಶೈಃ .. 90..

ತ್ರಾಸೋ ನಾಮ ವಿದ್ಯುದುಲ್ಕಾಶನಿಪಾತನಿರ್ಘಾತಾಂಬುಧರಮಹಾಸತ್ತ್ವಪಶು-
ರವಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈರುತ್ಪದ್ಯತೇ . ತಮಭಿನಯೇತ್ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾಂಗೋತ್ಕಂಪನವೇಪಥು-
ಸ್ತಂಭರೋಮಾಂಚಗದ್ಗದಪ್ರಲಾಪಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ .

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ -

ಮಹಾಭೈರವನಾದದ್ಯೈಸ್ತಾಸಃ ಸಮುಪಜಾಯತೇ .

ಸ್ರಸ್ತಾಂಗಾಕ್ಷಿನಿಮೇಷ್ಟೈಶ್ಚ ತಸ್ಯ ತ್ವಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ .. 91..

ವಿತಕೋಃ ನಾಮ ಸಂದೇಹವಿಮರ್ಶವಿಪ್ರತಿಪತ್ತ್ವಾದಿಭಿರ್ವಿಭಾವೈರುತ್ಪದ್ಯತೇ .

ತಮಭಿನ-

ಯೇದ್ವಿವಿಧವಿಚಾರಿತಪ್ರಶ್ನಸಂಪ್ರಧಾರಣಮಂತ್ರಸಂಗೂಹನಾದಿಭಿರನುಭಾವೈಃ

ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕೋ ಭವತಿ -

ವಿಚಾರಣಾದಿಸಂಭೂತಃ ಸಂದೇಹಾತಿಶಯಾತ್ಮಕಃ .

ವಿತಕಃ ಸೋಽಭಿನೇಯಸ್ತು ಶಿರೋಭ್ರೂಕ್ಷೇಪಕಂಪನೈಃ .. 92..

ಏವಮೇತೇ ತ್ರಯಸ್ತಿಸ್ತಿದ್ವೈಭಿಚಾರಿಣೋ ಭಾವಾ ದೇಶಕಾಲಾವಸ್ಥಾ-

ನುರೂಪ್ಯೇಣಾಮಗತಪರಗತಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮೈಃ

ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೈಃ ಸ್ವಪ್ರಯೋಗವಶಾದುಪಪಾದ್ಯಾ ಇತಿ .

ತ್ರಯಸ್ತಿಸ್ತಿದಿಮೇ ಭಾವಾ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಃ .

ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಂಸ್ತು ಪುನರ್ಭಾವಾನ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನುಪೂರ್ವಶಃ .. 93..

ಅತ್ರಾಹ - ಕಿಮನ್ಯೇ ಭಾವಾಃ ಸತ್ತ್ವೇನ ವಿನಾಽಭಿನೀಯಂತೇ ಯಸ್ಮಾದುಚ್ಯತೇ

ಏತೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾ ಇತಿ . ಅತ್ರೋಚ್ಯತೇ -

ಇಹ ಹಿ ಸತ್ತ್ವಂ ನಾಮ ಮನಃಪ್ರಭವಂ . ತಚ್ಚ ಸಮಾಹಿತಮನಸ್ತಾದುಚ್ಯತೇ

ಮನಸಃ ಸಮಾಧೌ ಸತ್ತ್ವನಿಷ್ಪತ್ತಿರ್ಭವತಿ . ತಸ್ಯ ಚ ಯೋಽಸೌ ಸ್ವಭಾವೋ

ರೋಮಾಂಚಾಶ್ರುವೈವರ್ಣ್ಯಾದಿಲಕ್ಷಣೋ ಯಥಾಭಾವೋಪಗತಃ ಸ ನ

ಶಕ್ಯೋಽನ್ಯಮನಸಾ

ಕರ್ತುಮಿತಿ . ಲೋಕಸ್ವಭಾವಾನುಕರಣತ್ವಾಚ್ಚ ನಾಟ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವಮೀಪ್ಸಿತಂ .

ಕೋ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ - ಇಹ ಹಿ ನಾಟ್ಯಾಧರ್ಮಿಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ಸುಖದುಃಖಕೃತಾ

ಭಾವಾಸ್ತಥಾ

ಸತ್ತ್ವವಿಶುದ್ಧಾಃ ಕಾರ್ಯಾ ಯಥಾ ಸರೂಪಾ ಭವಂತಿ . ತತ್ರ ದುಃಖಂ ನಾಮ
 ರೋದನಾತ್ಮಕಂ
 ತತ್ಕಥಮದುಃಖಿತೇನ ಸುಖಂ ಚ ಪ್ರಹರ್ಷಾತ್ಮಕಮಸುಖಿತೇನ ವಾಭಿನೇಯಂ .
 ಏತದೇವಾಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವಂ ಯತ್ ದುಃಖಿತೇನ ಸುಖಿತೇನ ವಾಽಶ್ರುರೋಮಾಂಚೌ
 ದರ್ಶಿಯಿತವ್ಯೌ
 ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾ ಭಾವಾ ಇತ್ಯಭಿವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಃ . ತ ಇಮೇ -
 ಸ್ತಂಭಃ ಸ್ವೇದೋಽಥ ರೋಮಾಂಚಃ ಸ್ವರಭೇದೋಽಥ ವೇಪಥುಃ .
 ವೈವರ್ಣ್ಯಮಶ್ರುಪ್ರಲಯ ಇತ್ಯಷ್ಟೌ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾ ಮತಾಃ .. 94..
 ಅತ್ರಾರ್ಯಾಃ . ತತ್ರ -
 ಕ್ರೋಧಭಯಹರ್ಷಲಜಾದುಃಖಶ್ರಮರೋಗತಾಪಘಾತೇಭ್ಯಃ .
 ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಲಮಧರ್ಮೈಃ ಸ್ವೇದಃ ಸಂಪೀಡನಾಚ್ಛೈವ .. 95..
 ಹರ್ಷಭಯಶೋಕವಿಸ್ಮಯವಿಷಾದರೋಷಾದಿಸಂಭವಃ ಸ್ತಂಭಃ .
 ಶೀತಭಯಹರ್ಷರೋಷಸ್ಪರ್ಶಜರಾರೋಗಜಃ ಕಂಪಃ .. 96..
 ಆನಂದಾಮರ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಧೂಮಾಂಜನಜ್ಯಂಭಣಾದ್ಭಯಾಚ್ಛೋಕಾತ್ .
 ಅನಿಮೇಷಪ್ರೇಕ್ಷಣತಃ ಶೀತಾದ್ರೋಗಾದ್ಭವೇದಶ್ಚ .. 97..
 ಶೀತಕ್ರೋಧಭಯಶ್ರಮರೋಗಕ್ಲಮತಾಪಜಂ ಚ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ .
 ಸ್ಪರ್ಶಭಯಶೀತಹರ್ಷಾತ್ ಕ್ರೋಧಾದ್ರೋಗಾಚ್ಚ ರೋಮಾಂಚಃ .. 98..
 ಸ್ವರಭೇದೋ ಭಯಹರ್ಷಕ್ರೋಧಜರಾರೌಕ್ಷ್ಯ ರೋಗಮದಜನಿತಃ .
 ಶ್ರಮಮೂರ್ಛಮದನಿದ್ರಾಭಿಘಾತಮೋಹಾದಿಭಿಃ ಪ್ರಲಯಃ .. 99..
 ಏವಮೇತೇ ಬುದ್ಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಭಾವಾ ಹ್ಯಷ್ಟೌ ತು ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಃ .
 ಕರ್ಮ ಚೈಷಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಸಭಾವಾನುಭಾವಕಂ .. 100..
 ನಿಸಂಜ್ಞೋ ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪಶ್ಚ ಸ್ಥಿತಃ ಶೂನ್ಯಜಡಾಕೃತಿಃ .
 ಸ್ಯನ್ನಗಾತ್ರತಯಾ ಚೈವ ಸ್ತಂಭಂ ತ್ವಭಿನಯೇದ್ಭುಧಃ .. 101..
 ವ್ಯಜನಗ್ರಹಣಾಚ್ಛಾಪಿ ಸ್ವೇದಾಪನಯನೇನ ಚ .
 ಸ್ವೇದಸ್ಯಾಭಿನಯೋ ಯೋಜ್ಯಸ್ತಥಾ ವಾತಾಭಿಲಾಷತಃ .. 102..
 ಮುಹುಃ ಕಂಟಕಿತತ್ವೇನ ತಥೋಲ್ಲುಕಸನೇನ ಚ .
 ಪುಲಕೇನ ಚ ರೋಮಾಂಚಂ ಗಾತ್ರಸ್ಪರ್ಶೇನ ದರ್ಶಯೇತ್ .. 103..
 ಸ್ವರಭೇದೋಽಭಿನೇತವ್ಯೋ ಭಿನ್ನಗದ್ಗದನಿಸ್ವನೈಃ .
 ವೇಪನಾತ್ಸ್ಪರ್ಶಣಾತ್ಕಂಪಾದ್ವೇಪಥುಂ ಸಂಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ .. 104..
 ಮುಖವರ್ಣಪರಾವೃತ್ತ್ಯಾ ನಾಡಿಪೀಡನಯೋಗತಃ .
 ವೈವರ್ಣ್ಯಮಭಿನೇತವ್ಯಂ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ತದ್ಧಿ ದುಷ್ಕರಂ .. 105..

ಬಾಷ್ಪಾಂಬುಪ್ಪುತನೇತ್ರತ್ವಾನ್ನೇತ್ರಸಂಮಾರ್ಜನೇನ ಚ .
 ಮುಹುರಶ್ರುಕಣಾಪಾತ್ಯೈರಸಂ ತ್ವಭಿನಯೇದ್ಭುಧಃ ..106..
 ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೋ ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪತ್ವಾದವ್ಯಕ್ತಶ್ಚಸಿತಾದಪಿ .
 ಮಹೀನಿಪತನಾಚ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಲಯಾಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ .. 107..
 ಏಕೋನಪಂಚಾಶದಿಮೇ ಯಥಾವದ್ಭಾವಾಸ್ತ್ವೈವಸ್ಥಾ ಗದಿತಾ ಮಯೇಹ .
 ಭೂಯಶ್ಚ ಯೇ ಯತ್ರ ರಸೇ ನಿಯೋಜ್ಯಾಸ್ತಾನ್ ಶ್ರೋತುಮರ್ಹಂತಿ ಚ
 ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಾಃ

.. 108..

[ಅತ್ರ ಶ್ಲೋಕಾಃ -

ಶಂಕಾವ್ಯಾಧಿಸ್ತಥಾಗ್ಲಾನಿಶ್ಚಿಂತಾಸೂಯಾ ಭಯಂ ತಥಾ .
 ವಿಸ್ಮಯಶ್ಚ ವಿತರ್ಕಶ್ಚ ಸ್ತಂಭಶ್ಚಪಲತಾ ತಥಾ ..
 ರೋಮಾಂಚಹರ್ಷೋ ನಿದ್ರಾ ಚ ತಥೋನ್ಮಾದಮದಾವಪಿ .
 ಸ್ವೇದಶ್ಚೈವಾವಹಿತ್ಲಂ ಚ ಪ್ರಲಯೋ ವೇಪಥುಸ್ತಥಾ ..
 ವಿಷಾದಶ್ರಮನಿವೇದಾ ಗರ್ವಾವೇಗೌ ದೃತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಃ .
 ಮತಿಮೋಹೋ ವಿಬೋಧಶ್ಚ ಸುಪ್ತಮೌತ್ಸುಕ್ಯವರ್ಜಿತೇ ..
 ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷೌ ಚ ಹಾಸಶ್ಚ ಶೋಕೋಽಪಸ್ಕಾರ ಏವ ಚ .
 ದೈನ್ಯಂ ಚ ಮರಣಂ ಚೈವ ರತಿರುತ್ಸಾಹಸಂಯುತಾ ..
 ತ್ರಾಸವೈವರ್ಣ್ಯರುದಿತ್ಯೈಃ ಸ್ವರಭೇದಃ ಶಮೋಽಪಿ ಚ .
 ಜಡತಾ ಚ ತಥಾ ಷಟ್ ಚ ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ..]
 ಆಲಸ್ಯಾಗ್ರ್ಯಜುಗುಪ್ಸಾಪ್ಸ್ಯೈರೇವಂ ಭಾವೈಸ್ತು ವರ್ಜಿತಾಃ .
 ಉದ್ಭಾವಯಂತಿ ಶೃಂಗಾರಂ ಸರ್ವೇ ಭಾವಾಃ ಸ್ವಸಂಜ್ಞಯಾ .. 109..
 [ಯಥಾಸವಸರಮೇತೇ ಹಿ ಸ್ಥಾಯಿಸಂಚಾರಿಸತ್ತ್ವಜಾಃ .
 ಉದ್ದೇಪಯಂತಿ ಶೃಂಗಾರಂ ರಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಜ್ಞಿತಂ ..]
 ಗ್ಲಾನಿಃ ಶಂಕಾ ಹ್ಯಸೂಯಾ ಚ ಶ್ರಮಶ್ಚಪಲತಾ ತಥಾ .
 ಸುಪ್ತಂ ನಿದ್ರಾವಹಿತ್ಲಂ ಚ ಹಾಸ್ಯೇ ಭಾವಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ .. 110..
 ನಿವೇದಶ್ಚೈವ ಚಿಂತಾ ಚ ದೈನ್ಯಂ ಗ್ಲಾನ್ಯಾಸ್ತಮೇವ ಚ
 ಜಡತಾ ಮರಣಂ ಚೈವ ವ್ಯಾಧಿಶ್ಚ ಕರುಣೇ ಸ್ಮೃತಾಃ .. 111..
 ಗರ್ವೋಽಸೂಯಾ ಮದೋತ್ಸಾಹಾವಾವೇಗೋಽಮರ್ಷ ಏವ ಚ .
 ಕ್ರೋಧಶ್ಚಪಲತೌಗ್ರ್ಯಂ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ರೌದ್ರಸಂಭವಾಃ .. 112..
 ಅಸಮ್ಮೋಹಸ್ತಥೋತ್ಸಾಹ ಆವೇಗೋ ಹರ್ಷ ಏವ ಚ .
 ಮತಿಶ್ಚೈವ ತಥೋಗ್ರತ್ವಮಮರ್ಷೋ ಮದ ಏವ ಚ .. 113..

ರೋಮಾಂಚಃ ಸ್ವರಭೇದಶ್ಚ ಕ್ರೋಧೋಽಸೂಯಾ ಧೃತಿಸ್ತಥಾ .
 ಗರ್ವಶ್ಚೈವ ವಿತರ್ಕಶ್ಚ ವೀರೇ ಭಾವಾ ಭವಂತಿ ಹಿ .. 114..
 ಸ್ವೇದಶ್ಚ ವೇಪಥುಶ್ಚೈವ ರೋಮಾಂಚೋ ಗದ್ಗದಸ್ತಥಾ .
 ತ್ರಾಸಶ್ಚ ಮರಣಶ್ಚೈವ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಚ ಭಯಾನಕೇ .. 115..
 ಅಪಸ್ಮಾರಸ್ತಥೋನ್ಮಾದೋ ವಿಷಾದೋ ಮದ ಏವ ಚ .
 ಮೃತ್ಯುವ್ಯಾಧಿಭಯಂ ಚೈವ ಭಾವಾ ಬೀಭತ್ಸಸಂಶ್ರಯಾಃ .. 116..
 ಸ್ತಂಭಃ ಸ್ವೇದಶ್ಚ ಮೋಹಶ್ಚ ರೋಮಾಂಚೋ ವಿಸ್ಮಯಸ್ತಥಾ .
 ಆವೇಗೋ ಜಡತಾ ಹರ್ಷೋ ಮೂರ್ಛಾ ಚೈವಾದ್ಭೂತಾಶ್ರಯಾಃ .. 117..
 ಯೇ ತ್ವೇತೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾ ಭಾವಾ ನಾನಾಭಿನಯಸಂಶ್ರಿತಾಃ .
 ರಸೇಷ್ಟೇತೇಷು ಸರ್ವೇ ತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ನಾಟ್ಯಪ್ರಯೋಕ್ತಭಿಃ .. 118..
 ನ ಹ್ಯೇಕರಸಜಂ ಕಾವ್ಯಂ ಕಿಂಚಿದಸ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗತಃ .
 ಭಾವೋ ವಾಪಿ ರಸೋ ವಾಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿವೃತ್ತಿರೇವ ಚ .. 119..
 [ಬಹೂನಾಂ ಸಮವೇತಾನಾಂ ರೂಪಂ ಯಸ್ಯ ಭವೇದ್ಭಹು .
 ಸ ಮಂತವ್ಯೋ ರಸಃ ಸ್ಥಾಯೀ ಶೇಷಾಃ ಸಂಚಾರಿಣೋ ಮತಾಃ ..
 ದೀಪಯಂತಃ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಯೇ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಯಿನಂ ರಸಂ .
 ತೇ ತು ಸಂಚಾರಿಣೋ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೇ ಹಿ ಸ್ಥಾಯಿತ್ವಮಾಗತಾಃ ..
 ವಿಭಾವಾನುಭಾವಯುತೋ ಹ್ಯಂಗವಸ್ತುಸಮಾಶ್ರಯಃ .
 ಸಂಚಾರಿಭಿಸ್ತು ಸಂಯುಕ್ತಃ ಸ್ಥಾಯೀವ ತು ರಸೋ ಭವೇತ್ ..
 ಸ್ಥಾಯೀ ಸತ್ತ್ವಾ ತಿರೇಕೇಣ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತಭಿಃ .
 ಸಂಚಾರ್ಯಾಕಾರಮಾತ್ರೇಣ ಸ್ಥಾಯೀ ಯಸ್ಮಾದವಸ್ಥಿತಃ ..
 ಯೇ ತ್ವೇತೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾ ಭಾವಾ ನಾನಾಭಿನಯಯೋಜಿತಾಃ .
 ರಸೇಷ್ಟೇತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತೇ ಜ್ಞೇಯಾ ನಾಟ್ಯಕೋವಿದೈಃ ..
 ನ ಹ್ಯೇಕರಸಜಂ ಕಾವ್ಯಂ ನೈಕಭಾವೈಕವೃತ್ತಿಕಂ .
 ವಿಮರ್ದೇ ರಾಗಮಾಯಾತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಹಿ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ..
 ಭಾವಾ ವಾಸಪಿ ರಸಾ ವಾಸಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿವೃತ್ತಿರೇವ ವಾ .
 ಬೀಭತ್ಸಾದ್ಭೂತಶಾಂತಾನಾಂ ತ್ರೈವಿದ್ಯಂ ನಾತ್ರ ಕಥ್ಯತೇ ..
 ಷಣ್ಣಾಂ ರಸಾನಾಂ ತ್ರೈವಿದ್ಯಂ ನಾನಾಭಾವಾರಸಾನ್ವಿತಂ .
 ಸತ್ತ್ವ ಪ್ರಯೋಜಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರಯೋಗೋಽತ್ರ ವಿರಾಜತೇ ..
 ವಿದಿತ್ವಾ ಹಿ ವಿರಾಜಂತೇ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ರಂ ಹಿ ದುರ್ಲಭಂ ..]
 ನಾನಾಭಾವಾರ್ಥಸಂಪನ್ನಾಃ ಸ್ಥಾಯಿಸತ್ತ್ವಾ ಭಿಚಾರಿಣಾಃ .
 ಪುಷ್ಪಾವಕೀರ್ಣಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾಃ ಕಾವ್ಯೇಷು ಹಿ ರಸಾ ಬುದ್ಧಿಃ .. 120..

ಏವಂ ರಸಾಶ್ಚ ಭಾವಾಶ್ಚ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ನಾಟಕೇ ಸ್ಮೃತಾಃ .

ಯ ಏವಮೇತಾಂಜಾನಾತಿ ಸ ಗಚ್ಛೇತ್ಸಿದ್ಧಿಮುತ್ತಮಾಂ .. 121..

ಇತಿ ಶ್ರೀಭಾರತೀಯೇ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇ ಭಾವವ್ಯಂಜಕೋ ನಾಮ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

..

Encoded by Padmakar Dadegaonkar dadegaonkar@yahoo.com

Natya Shastra Chapter 7

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

